

Gwerthusiad beirniadol a nodi'r camau addysgu a dysgu nesaf sy'n canolbwyntio ar astudiaeth achos dysgwr unigol neu grŵp o ddysgwyr, sy'n seiliedig ar ddigwyddiad beirniadol a arsylwyd.

Cyflwyniad

Bwriad y traethawd hwn yw gwerthuso yn feirniadol achos ag arsylwyd mewn ysgol. Defnyddiwyd y dull astudiaeth achos o grŵp o ddysgwyr i greu achos critigol er mwyn nodi'r camau addysgu a dysgu nesaf. Achos critigol yw achos sy'n cael ei dadansoddi i ddarganfod pam mae wedi digwydd a gwerthuso sut i ddatblygu. Mae llawer o athrawon yn defnyddio'r dechneg hon yn gyson er mwyn gwella eu datblygiad proffesiynol.

“Teachers learn from their analysis of critical incidents and improve their ways of teaching.” (Joshi, 2018)

Yn gyntaf, esbonnir ym mhle a sut gaeth yr arsylwadau ei gynnal gan ystyried materion moesegol yn dilyn canllawiau BERA. Yn ail disgrifir y dulliau methodoleg a defnyddiwyd i gynnal yr ymchwil ac esbonnir pam. Yn drydydd, bydd yr achos arsylwyd yn cael ei ddisgrifio yn fras ac yn cael ei gysylltu ag dibenion cwricwlwm newydd Cymru. Yna fydd meysydd sy'n gysylltiedig ag achos yn cael ei archwilio'n ddwfn. Yn olaf bydd yr achos yn cael ei werthuso i ddarganfod pam digwyddodd e a nodi'r camau addysgu a dysgu nesaf allai ddigwydd.

“Such data helps the teachers to understand students' learning strengths and weaknesses, to identify individual students' needs, to analyse and determine the most effective pedagogies, the optimum classroom conditions, and educational environment, and to address particular concepts in a positive and productive manner for teacher and students alike” Goldman and Grimbeek (2015)

Arsylwi

Cynhaliwyd pedwar arsylwad mewn dwy ysgol, sydd wedi cael eu henwi'n ysgol X ac ysgol Y yn yr astudiaeth hon i sicrhau anhysbysrwydd a chyfrinachedd. Mae'n bwysig peidio â datgelu enw'r ysgol oherwydd rhesymau moesegol. Dywed BERA (2018):

“The confidential and anonymous treatment of participants’ data is considered the norm for the conduct of research. Researchers should recognise the entitlement of both institutions and individual participants to privacy and should accord them their rights to confidentiality and anonymity.”

(BERA, 2018, t 27 pwynt 40).

Cynhaliwyd yr arsylwadau mewn dwy ysgol gynradd i blant rhwng 3-11 mlwydd oed mewn dosbarthiadau ac oedrannau gwahanol. Lleolwyd ysgol X mewn tref fechan o tua 2,000 o bobl gyda 314 o blant yn mynychu'r ysgol yn gyson. Mae ganddi ddwy ffrwd, Cymraeg a Saesneg ac fe gafodd yr arsylwadau i'w gwneud yn y ffrwd Gymraeg. Yn yr ysgol hon mae gan 18.3% o'r plant anghenion dysgu ychwanegol (ADY) sydd yn agos at y cyfartaledd cenedlaethol o 21%. Mae 10% o blant yn cael prydau am ddim sy'n is na'r cyfartaledd cenedlaethol o 18%. Chynhaliwyd tri o'r pedwar sylwad yn ysgol X mewn dosbarthiadau blwyddyn un a blwyddyn dau sydd yn ddosbarthiadau gallu cymysg. Dywed 'Fy Ysgol Leol' gan Lywodraeth Cymru (2019) mae'r ysgol hon yn gategori melyn yn y categorïau o gymorth ar hyn o bryd.

Lleolwyd Ysgol Y mewn tref wledig o tua 800 o bobl, gerllaw ysgol uwchradd ac mae'n gartref i 166 o blant. Cymraeg yw'r iaith yr ysgol, ond mae Saesneg yn cael ei gyflwyno ym mlwyddyn 2. Dywed Estyn (2018) bod yna 19% o'r plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) sydd yn agos at y cyfartaledd cenedlaethol o 21%. Ac mae 8% o blant dros y tair blynedd diweddar yn cael prydau am ddim sydd yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol o 18%. Yn ysgol Y arsylwyd un wers ym mlwyddyn 4 sy'n gallu cymysg. Dywed 'Fy Ysgol Leol' gan Lywodraeth Cymru (2019) mae'r ysgol hon yn gategori melyn yn y categorïau o gymorth ar hyn o bryd.

Methodoleg

Dywed Kumar (2014) nid sgiliau yn unig yw ymchwil ond ffordd o feddwl, sef cwestiynu'r hyn chi'n arsylwi a cheisio archwilio yn ddyfnach. Deall ac esbonio eich arsylwadau i greu casgliadau i ddatblygu eich sgiliau a gwybodaeth flaenorol.

“I is looking at your practice or work situation inquisitively, critically and analytically to gain an in-depth knowledge of its rationale, relevance, effectiveness and efficiency” Kumer (2014, t2)

Mae dau fath o ymchwil er mwyn casglu data. Ymchwil ansoddol sy'n canolbwyntio ar ddeall sefyllfa neu berson a sut maen nhw'n dirnad y byd o'u cwmpas ac ymchwil feintiol sy'n casglu ac yn dadansoddi data rhifiadol (Punch 2005, t 28). Gall rhai ymchwilwyr ddefnyddio technegau o'r ddau yn dibynnu ar y data sydd ei angen arnynt ar gyfer eu hastudiaeth. Mae'r astudiaeth hon yn defnyddio data ansoddol ar gyfer astudiaeth achos. Defnyddiwyd arsylwadau nad oeddent yn cymryd rhan i nodi digwyddiad critigol mewn ystafell ddosbarth.

Mae astudiaeth achos yn ddull ymchwil sy'n

“specific instance that is frequently designed to illustrate a more general principle” a ddiffiniwyd gan Nisbet a Watt (1984) (a ddyfynnwyd yn Cohen et al., 2011, t 289)

Nisbet and Watt (1984 a ddyfynnwyd yn Cohen et al., 2011, t 293) yn awgrymu mai cryfderau'r dull hwn yw y gall un ymchwilydd ymgymryd â hwy heb fod angen tîm, a hefyd eu bod yn gryf ar realiti. Fodd bynnag, gwendid yw nad ydynt yn hawdd i'w croeswiro ac y gallant fod yn rhagfarnllyd neu'n oddrychol.

Mae'r astudiaeth achos penodol hon yn edrych ar ddigwyddiad critigol. Dywed Cohen et al

“Critical incidents and critical events are particular events or occurrences that typify or illuminate very starkly a particular feature” (Cohen et al., t 551)

Mae Tripp yn esbonio bod digwyddiad yn

“‘typical’ rather than ‘critical’ at first sight but are rendered critical through analysis.” Tripp, 2012, t 25)

Sy'n golygu bod digwyddiadau'n digwydd yn aml, ond nid ydynt yn dod yn 'feirniadol' nes eu bod wedi'u dadansoddi.

Mae'r astudiaeth hon yn defnyddio arsylwadau nad ydynt yn cymryd rhan i nodi digwyddiad i'w werthuso. Arsylwi yn syml yw

“the process of watching someone carry out a task or series of actions in order to gather data about specific aspects of behaviour” (Bell and Waters, t 169)

Gwnaed pedwar sylw heb strwythur penodol. Er bod pwrpas i'r ymchwil, nid yw'r manylion llai yn anhysbys ar hyn o bryd.

“Researchers will postpone definitions and structures until a pattern has been observed.... and then continues with the fieldwork in order

to elaborate these while the data is still available for access” (Bowling 2002 tud 367)

Felly, ni fyddai arsylwi strwythuredig yn bosibl oherwydd diffyg manylder. Fodd bynnag, defnyddiwyd set o gwestiynau Fletcher Wood (2016) wedi eu hadau i ganolbwyntio'r arsylwadau ar. (Gweler yr atodiad) Gwnaed nodiadau bach pwysig wrth arsylwi cyn trosglwyddo'r wybodaeth i'r ffurflenni yn fwy manwl. Ar ôl darganfod y digwyddiad defnyddiwyd Model Beirniad Wedi Adfyfrio (BWA) (Gweler Atodiadau) i ddechrau'r broses ddadansoddi.

Pedwar Diben

Yn 2022 bwriedir cyflwyno cwricwlwm newydd yng Nghymru, sef Cwricwlwm Newydd i Gymru. Yn 2015, comisiynwyd yr athro Graham Donaldson i gynnal adolygiad annibynnol o'r Cwricwlwm a Threfniadau Asesu yng Nghymru. Wrth gynnal yr adolygiad casglodd wybodaeth a phrofiadau dros y wlad gan siarad ag athrawon a phlant, rhieni a'r gymuned gyfan. Penllanw'r gwaith oedd ei adroddiad, *Dyfodol Llwyddiannus*, yn nodi nifer o awgrymiadau ar ddyfodol y cwricwlwm newydd i Gymru. Awgrymodd Donaldson (2015) yn yr adroddiad bod angen i'r cwricwlwm gael ei selio ar bedwar diben er mwyn sicrhau bod plant a phobl ifanc yn datblygu yn:

- › *yn ddysgwyr uchelgeisiol, galluog sy'n barod i ddysgu drwy gydol eu hoes*
- › *yn gyfranwyr mentrus, creadigol sy'n barod i chwarae eu rhan yn llawn yn eu bywyd a'u gwaith*
- › *yn ddinasyddion egwyddorol, gwybodus yng Nghymru a'r byd*
- › *yn unigolion iach, hyderus sy'n barod i fyw bywyd gan wireddu eu dyheadau fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas.”*

(Dyfodol Llwyddiannus, 2015, t. 29)

Yr achos critigol arsylwyd oedd ym mlwyddyn 4 mewn gwrs thema a oedd yn edrych ar organau'r corff. Sylwyd bod plant o gwmpas un bwrdd yn dawel iawn yn ystod y wers, ddim yn cyfrannu at y trafodaethau dosbarth cyfan. Roeddwn ddim yn cyfathrebu gydag oedolion mewn geiriau dim ond yn ateb yn gorfforol, gan ysgwyd pen neu nodio pan ofynnwyd cwestiwn. Fodd bynnag, roedden nhw yn cyfathrebu gyda'i gilydd o amgylch y bwrdd. Awgryma hyn, efallai mai diffyg hyder yw'r broblem ac efallai hunan-barch yma. Mae hyn yn cysylltu ag dwy o'r dibenion Donaldson sef 'dysgwyr uchelgeisiol, galluog' ag 'unigolion iach, hyderus'.

Y rheswm pam mae e'n gysylltiedig ag y diben iachus a hyderus yw oherwydd yn y diben hwn soniwyd bod plant

“yn meithrin eu lles meddyliol ac emosiynol drwy ddatblygu hyder, cadernid ac empathi, yn ffurfio perthnasoedd cadarnhaol wedi'u seilio ar ymddiriedaeth a pharch at ei gilydd”
(Dyfodol Llwyddiannus, 2015, t. 32).

Felly mae angen codi eu hunan-barch a hyder er mwyn iddyn nhw gyfrannu at y trafodaethau dosbarth a hefyd eu datblygiad personol ac addysgol

“children with low self-esteem tend not to feel worthy and can lack motivation to achieve” (Howard, et al. 2017, t 66).

Hefyd, mae codi hyder yn mynd i helpu adeiladu perthnasoedd gydag oedolion.

Yn ogystal, mae e'n gysylltiedig â, sef ddysgwyr uchelgeisiol, galluog. Yn y diben hwn dywed bod plant

“yn gallu cyfathrebu'n effeithiol mewn gwahanol ffurfiau a lleoliadau, drwy'r Gymraeg a'r Saesneg ac yn gallu egluro'r syniadau a chysyniadau y maent yn dysgu amdanynt” (Dyfodol Llwyddiannus, 2015, t 31).

Mae egluro eich syniadau yn anodd iawn i blant sydd â diffyg hyder felly mae angen iddyn nhw gael y cyfle i adeiladu hwn mewn sefyllfa ble maen nhw'n teimlo'n ddiogel. Felly er mwyn annog plant i fod yn llwyddiannus gydol eu oes mae angen darparu cyfleoedd eang iddyn nhw mewn sefyllfaoedd diogel.

“It is effective management within the classroom that allows for the motivation of pupils learning. It is about creating a safe and secure environment where pupils are happy to respond and interact with the teacher' and within this environment pupils should feel free to both ask and answer questions and to engage with the lesson without fear of failure” (Barnes, 2015, t 126)

Adolygiad Llwyddiaeth

Wrth ystyried yr achos critigol yn ofalus, gwelir bod nifer o faterion allweddol yn codi, sef cynhwysiad, a hunan-barch a scaffaldu. Esboniwyd Glazzard, (2015) mae'r term cynhwysiad wedi bod yng nglŵm ag byd addysg ers Cytundeb Salamanca pan gyfunodd naw deg dwy lywodraeth i fabwysiadu fel mater o gyfraith.

“The development of inclusive schools as the most effective means for achieving education for all must be recognized as a key

government policy and accorded a privileged place on the nation's development agenda" (UNESCO, 1994)

Yn 1997 pwysleisiodd y llywodraeth lafur y mater hwn yn y ddogfen 'New Labour's Green Paper, Excellence for All Children: meeting special educational needs' Dywed Dunne (2009) dyma oedd y tro gyntaf i unrhyw lywodraeth i geisio creu system addysg gynhwysol. Yn y papur hwn y weledigaeth oedd bod plant sydd ag Anghenion Dysgu Ychwanegol yn cael eu haddysgu gyda'u cyfoedion ac yn gyfraniad i'r gymdeithas. Ers hynny bu llawer mwy o bolisiâu ac adolygiadau i ddogfennau presennol ynglŷn â chynhwysiad.

Erbyn nawr mae yna dal anhrefn am beth yn union yw e ac yn golygu gwahanol bethau i wahanol bobl. (Clough, 2000).

Awgrymir Booth a Ainscow (2012 cited in Ellis and Tod 2010 t 258)

"in its broadest sense is of relevance to any learner experiencing barriers to learning and participation"

Felly nid yn unig plant sydd ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) ond unrhyw blentyn sydd yn wynebu rhwystrau mewn addysg. Mae Howard et al (2017) yn dweud bod angen canolbwyntio ar y ffaith bod cynhwysiad yn broses barhaus i sicrhau bod pob plentyn yn ymdrechu. Hefyd maen nhw'n pwysleisio bod cyfrifoldebau gydag ysgolion i ddarparu amgylchedd dysgu ag addysgu sy'n gynhwysol i anghenion plentyn

"whether they are defined by physical, ethnic, gender or with regard to social, emotional and mental health needs" (Howard et al. 2017, t 124)

Mae'r ddogfen llywodraeth Cymru 'inclusion and pupil support' (2016) yn awgrymu bod addysg gymhwysol yn golygu bod pob plentyn yn cyrraedd ei wir botensial ym mhob rhan o'i bywydau ond hefyd gwella dealltwriaeth yr holl bobol yn y proffesiwn. Mae'n nodi bod angen i ysgolion i sicrhau bod pob plentyn yn cymryd rhan cymaint â phosib mewn gweithgareddau dosbarth a datblygu eu perthnasoedd gyda'i chyfoedion a chymryd rhan mewn pob agwedd a bywyd ysgol.

Yn y dosbarth dylai'r amcanion dysgu bod yn addas i bob plentyn gan sicrhau bod pob un yn gallu llwyddo gan feddwl am ei anghenion unigol. Mae angen sicrhau bod pob plentyn yn cael y cyfleoedd i ddysgu a datblygu yn y ffordd orau iddyn nhw.

"Schools have a statutory responsibility for creating a teaching and learning environment which is inclusive no matter what the child's needs may be." (Howard et al, 2017, t 124)

Awgrymwyd Ellis a Tod (2010) bod rhai disgyblion sydd yn dioddef o anawsterau cymdeithasol neu emosiynol efallai ddim yn gyfforddus yn gweithio mewn grŵp, fel enghraifft. Ond dydy hwn ddim yn meddwl ni allwn gyrraedd amcan y wers fel y disgyblion eraill. Felly, mae angen i'r athro cynllunio eu gwersi gan ystyried anghenion pob disgybl a defnyddio strategaethau addas i sicrhau hyn. Cred Howard et al (2017) fod angen ystyried hunan-barch plant a sut i'w adeiladu a hefyd datblygu cymhelliant y disgyblion yn y wers ac am ei addysgu ei hunan.

Mae hwn yn cysylltu ag egwyddorion Donaldson (2015) yn y ddogfen ddyfodol lwyddiannus un enwedig yr addysgeg "Mae addysgu a dysgu da yn cymell plant a phobl ifanc i gymryd cyfrifoldeb cynyddol dros eu dysgu eu hunain". Awgrymwyd Donaldson bod plant angen cymryd cyfrifoldeb am eu haddysgu ac yn gosod targedau eu hunan. Fydd hyn yn eu helpu nhw drwy gydol oes ac yn datblygu ei hunan-barch a hyder drwy ddatblygu ei meddylfryd. Hunan-barch yw'r teimlad o hunanwerth a hyder a sut rydym yn gwerthuso ein hemosiynau. Cred Mujis a Reynolds (2006) bod hunan-barch isel yn cael effaith enfawr ar gyflawniad disgyblion a chyfleoedd bywyd. Awgrymwyd nhw fod angen cyfleoedd eang a phrofiadau o lwyddiant. Gall athrawon gwneud hwn gan osod camau bach i sicrhau bod pob disgybl wedi deall cyn symud ymlaen i'r cysyniad nesaf. Bydd hyn yn adeiladu hunan-barch a hunan-ffeithiolrwydd y plentyn ac yn ei ysgogi i ddysgu.

Yn ôl Carol Dweck (2017) Mae'r ffordd rydych yn meddwl am eich hunan yn adlewyrchu yn eich llwyddiant. Ymchwiliodd Dweck mewn i feddylfryd, yn dangos bod yna dau feddylfryd i gael, sef meddylfryd sefydlog a meddylfryd twf. Mae'r bobl sydd â meddylfryd sefydlog yn meddwl bod ein rhinweddau wedi'i osod yn barod ac yn ceisio profi ei hunan drosodd ac mae methiant yn beth anodd i gymryd. Yn y Meddylfryd twf mae'n rhinweddau fel man gychwyn ac yn tyfu drwy ymdrechu a phrofiadau. Gwelir methiant fel cyfle i weithio ar am y dyfodol ac yn creu cymhelliant i wella.

Yn ychwanegol I Dweck mae gwaith Bandura (1986, dyfynnwyd yn Denby 2015) yn edrych ar hunan-ffeithiolrwydd. Hynny yw'r gred mewn gallu cwblhau tasgau a chyrraedd nodau.

"Bandura (1986) suggests that pupils with a higher ability self-efficacy work harder, continue to try for longer, persevere when faced with a struggle, are more optimistic and less anxious, and achieve greater results" (Denby, 2015, t 160)

Dywed Hattie (2017) fod plentyn sydd â hunan- effeithiolrwydd uchel yn fwy tebygol i weld tasgau anodd fel heriau yn hytrach na osgoi nhw. A mha nhw'n edrych ar fethiant fel cyfle i ddysgu a gwneud fwy o ymdrech tro nesaf neu edrych am wybodaeth newydd i helpu. Mae gwaith Bandura (1986) a Dweck (2017) yn cysylltu oherwydd bod y ddau yn pwysleisio bod angen cymhelliant positif i sicrhau llwyddiant. Gwelir tasgau anodd fel heriau yn hytrach na bygythiadau i blant sydd â hunan- effeithiolrwydd uchel. Mae hunan-barch a hunan- effeithiolrwydd yn mynd law yn llaw, adeiladir hunan-barch pan welir y plentyn ei llwyddiant mewn tasgau neu heriau byddai'n wynebu. Byddai rhywun sydd ag meddylfryd twf yn berson hyderus a llawn hunan- effeithiolrwydd pan wynebir her.

Dywed Fisher (2013) os ydyn eisiau gweld plant datblygu hunan-barch positif, mae angen dangos iddynt eu bod yn gallu gwneud penderfyniadau sy'n cael effaith ar eu profiadau. Dywed Lawrence (2006) hunan-barch yn parhau i gael ei effaith gan y bobl arwyddocaol ym mywyd y plentyn, er enghraifft, rhieni, athrawon a chyfoedion.

Cysylltir hwn a gwaith Jerome Bruner am 'Scaffaldu'. Defnyddwyr Bruner (1997, dyfynnwyd yn Smidt) y term i ddisgrifio'r cymorth mae plant yn cael wrth yr athro neu oedolyn i gwblhau tasgau. Fe wnaeth benthg y term o'r diwydiant adeiladu, sef cymorth dros dro tan fod yr adeilad wedi cwblhau. O ran datblygiad plant mae'r cymorth yna tan fod y plentyn yn deall y cysyniad. (Smidt, 2009)

Mae gwaith Bruner (1997) yn debyg iawn i waith Vygotsky (1978 dyfynnwyd yn Smidt) ar 'Zone of Proximal Development' sef y bwch rhwng beth mae'r plentyn yn gallu neud a beth alle'n nhw neud gyda chymorth oedolyn.

"He believed that learners operate at two levels... Performance level... it is what the child demonstrates that she can do without help and Protentional development, which can be achieved with the guidance and support of an adult or in collaboration with a more cable peers." (Smidt, 2013, t 37)

Felly, cysylltir gwaith y ddau ddamcaniaethwr gyda'r syniad bod plant yn dysgu drwy gymdeithiau gydag eraill ac yn broses gweithredol. Mae'r damcaniaethau hyn yn cael ei alw yn adeiladaeth gymdeithasol, sef dysgu drwy gymdeithasu gyda'r bobl o gwmpas ni. Gallwn gysylltu hwn gyda gwaith Donaldson (2015) ag un o'i egwyddorion addysgu sef, mae addysgu a dysgu da yn hybu cydweithio.

"if learning is social then it follows that teaching should ideally use collaborative learning methods" (Wray, 2010, t 50)

I fynd nôl i'r cysyniad o 'scaffaldu', mewn gwirionedd mae'r cysyniad hwn yn edrych fwy ar sut mae'r oedolyn neu athro yn rhoi cymorth i'r plentyn i ddysgu. Ond mae'r disgyblion yn gallu scaffaldu ei gilydd hefyd. Er enghraifft gweithio mewn grwpiau neu barau.

"Group tasks are most effective when children need to share their knowledge skills and understandings to a common end through some form of problem-solving or open-ended task" (Kelly, 2010, t 123)

Gwerthusiad

Mae'r llenyddiaeth yn creu argraff bod yna pwyslais enfawr ar sut mae plant yn meddwl am eu hunan yn cael effaith ar addysgu a hefyd bod perthynas bositif rhwng y plentyn a'i athro yn bwysig. Felly ynglŷn â'r achos critigol mae'n debyg bod diffyg hunan-barch a hyder ar y grŵp o ddisgyblion ac angen codi hwn er mwyn teimlon hyderus i gyfrannu at drafodaethau'r dosbarth cyfan.

Mae angen ystyried bydd y strategaethau i sicrhau hyn yn mynd i fod am dymor hir ac nid yn unig i'r athro presennol i ymdopi. Dywed Lawrence (2006) Fod llawer o ymchwil dros y blynyddoedd yn ffocysu ar yr ansawdd y rhyngweithio cymdeithasol rhwng y plentyn a'r athro. Mae'r ymchwil yn dangos bod y berthynas bositif rhwng y ddau yn codi safonau plant ac mae'r ymddygiad yn well. Hefyd awgrymwyd Lawrence (2006, t 67)

"It is not only that teaching most effective when there is a positive relationship between teacher and child but also that the child's self-esteem is affected positively."

Mae Mujis a Reynolds (2005, t 146) yn nodi'r pwysigrwydd o greu amgylchedd cefnogol i blant ond sydd â ffiniau clir. Hynny yw, awyrgylch bositif lle mae'r plentyn yn teimlo'n gyffyrddus i rannu syniadau heb ofni bod nhw'n anghywir. Ffordd dda i ddechrau perthynas dda rhyngddyn nhw yw gosod rheolau dosbarth ar y cyd. Bydd hyn yn adeiladu'r berthynas rhwng y disgyblion a'r athro wrth iddynt weithio gyda'i gilydd yn hytrach na'r athro yn arddweud.

Yn y tymor byr, gall yr athro cael trafodaethau cyson gyda'i ddisgyblion i gydnabod sut maen nhw'n teimlo a dod ymlaen yn y dosbarth a darparu profiadau addas iddyn nhw. Gan ddarparu profiadau addas iddynt i gael profiad o lwyddo, yn ychwanegol, mae'n bwysig i blant profi methiant a chydabod sut i wella hefyd. Dywed Donaldson (2015, t 64) "Mae canmoliaeth a chefnogaeth yn hanfodol ond mae'r cyfle i wneud camgymeriadau a dysgu ohonynt wrth geisio cyrraedd nodau ymestynnol yn meithrin hyder a chadernid"

Mae'r cwricwlwm newydd yng Nghymru yn anelu at bob disgybl i fod yn barod i chwarae rôl bositif mewn bywyd a gwaith ac yn gwneud hyn yn hyderus. Awgrymwyd Donaldson (2015, t 61) bod angen i blant gael y cyfle i ddewis pa weithgareddau a phrofiadau hoffant nhw gael i sicrhau mwynhad dysgu ond sy'n gyd fynd ag dynesu'r ysgol. Mae'r bwysig bod yr athro yn darparu cyfleoedd cyfoethog i'r plant i addysgu mewn ag ar draws y meysydd dysgu a phrofiadau i ddefnyddio'i sgiliau mewn cyd-destunau gwahanol i sicrhau dealltwriaeth ddoeth.

Yn ogystal, mae'n bwysig bod yr athro yn myfyrio'n feirniadol ar ei addysgu i sicrhau bod y plant yn cael eu haddysgu yn y ffordd orau bosibl. Dywed Pollard (2008, t 17):

“Reflective teaching is applied in a cyclical or spiralling process, in which teachers monitor, evaluate and revise their own practice continuously.”

Hynny yw, mae athrawon yn myfyrio ei ymarfer, cynllunio a'i pholisïau yn gyson i sicrhau bod yr addysgu yn cael effaith positif ar y dysgu. Esiampl o hyn yw defnyddio achosion critigol i fyfyrion feirniadol ar addysgu ei hunan i werthuso pam digwyddodd hyn a sut i newid e.

Defnyddiwyd Model Beirniad wedi Adfyfrio (BWA) (gweler atodiad 1) i werthuso'r achos arsylwyd. Mae'r model hwn yn debyg i gylch myfyriol Gibbs (1988 dyfynnwyd yn potter, 2015) sydd yn defnyddio chwe chwestiwn i werthuso digwyddiad. (gweler atodiad 9) Addaswyd o waith Klob yn y saith degau.

“Gibbs’ (1988) Reflective Cycle is an extension of Kolb’s experiential learning cycle, placing theory and practice in an iterative circle.”
(Potter, 2015, t 336)

Dywed Potter (2015) bod gwaith Kolb wedi datblygu o waith Dewey sef ble mae'r cysyniad o addysgu myfyriol wedi dechrau. Noda Pollard (2008, t 14) fod Dewey wedi archwilio mewn i'r gwahaniaeth rhwng 'gweithredu arferol' a 'gweithredu myfyriol' a welodd bod yr arferol yn fwy statig ac roedd y myfyriol yn fwy hyblyg. Felly, mae'r gweithredu o fyfyrion yn ddefnyddwyr da i athrawon. Yn fy ngyrfa i fyddai'n defnyddio'r dull hwn yn gyson i ddatblygu yn broffesiynol a phersonol i sicrhau bod pob disgybl yn cyrraedd y pedwar pwrpas o'r cwricwlwm sydd yn cael eu cyflwyno yn 2022.

Casgliadau

I grynhoi, y pwrpas o'r traethawd oedd gwerthuso yn feirniadol achos ag arsylwyd mewn ysgol. Defnyddiwyd y dull astudiaeth achos o grŵp o ddysgwyr i greu achos critigol er mwyn nodi'r camau addysgu a dysgu nesaf. Mae'r dull hyn yn cael ei ddefnyddio yn gyson mewn byd addysg i sicrhau bod safonau disgwyledig yn cael ei gyrraedd a phlant yn cael yr

addysg gorau. Ar y cyfan mae bod yn athro myfyriol yn hanfodol i ddatblygiad proffesiynol a personol drwy gydol eu gyrfa.

“Reflection is important in enabling teachers to critically question their assumptions and deepen their awareness. By being proactive in seeking opportunities to develop, a teacher will remain open to the idea that all teaching is an opportunity to learn”.

[<https://impact.chartered.college/article/what-is-reflective-practice/>](https://impact.chartered.college/article/what-is-reflective-practice/)

Mae athrawon newydd ag athrawon profiadol yn gorfod dilyn safonau newydd gosodwyd gan y Llywodraeth Cymru sy'n cyd-fynd a'u gwaith o ddydd i ddydd. Mae yna pum safon i ddilyn sef- addysgeg, arweinyddiaeth, dysgu proffesiynol, arloesi a chydweithredu.

“Mae'r Safonau Proffesiynol newydd ar gyfer Addysgu ac

Arweinyddiaeth yn adlewyrchu arferion sy'n gyson â'r cwricwlwm newydd.” (Llywodraeth Cymru, 2019)

Mae'n ddisgwyliedig bod pob athro yn myfyrio ar ei harferion ag addysgu yn hunan yn defnyddio eu Pasbort Dysgu Proffesiynol (PDP) i gofnodi eu profiadau a'i mapio yn erbyn y safonau. Felly mae'r ymarferion hyn yn galluogi'r athrawon Cymru i gyd rhoi cyfleoedd gorau i blant Gymru i gyd fod yn llwyddiannus am eu bywydau oes.

Cyfrif eiriau- 3,865

Cyfeiriadau

Barnes, J. (2015) 'managing your classroom environment' in Denby, N (gol.) *Training to teach*, London: Sage

Bell, J and Waters, S. (2014) *Doing your research project: A guide for first time researchers*, Berkshire: Open University Press

British Educational Research Association (BERA) (2018) *Ethical guidelines for educational research*. 4th edn. Available at: <https://www.bera.ac.uk/researchers-resources/publications/ethical-guidelines-for-educational-research-2018> (Darllenwyd: 10 October 2019).

Bowling, A (2009) *Research methods in health: investigation in health and health services* (3rd edition) Maidenhead: Open University Press

Dweck, C (2017) *Mindset*, London: Robinson

Clough 'Routes to inclusion' Clough, in Clough P. & Corbett, J., (2000) *Theories of inclusive education: a student's guide*, London Thousand Oaks, Calif.: Chapman Sage

Cohen, M, Morrison, B, Manion, L, Morrison, K, and Bell, R (2011) . *Research Methods in Education*. 7th ed. London: Routledge,.

Denby, N (2015) *Training to Teach*, London: Sage

Dunne (2009) 'disclosures of inclusion: a critique', *Power and Education*, 1 (1): 42-56

Donalson, G 'Dyfodol Llwyddianus' <https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2018-03/dyfodol-llwyddiannus.pdf>

Darllenwyd: 7.10.19

Ellis, S a Tod, J (2010) 'providing for inclusion' in Arthur, J a Cremin, T (gol) *Learning to teach in the primary school*, Oxon: Routledge

Estyn.gov.wales. (2019) Available at:
[https://www.estyn.gov.wales/sites/www.estyn.gov.wales/files/documents/\[REDACTED\].pdf](https://www.estyn.gov.wales/sites/www.estyn.gov.wales/files/documents/[REDACTED].pdf) (Darllenwyd: 8 Hydref 2019).

Fisher, J. (2013) *Starting from the child*. Berkshire: Open University Press

Fletcher-Wood, H (2016) *Ticked off: checklists for teachers, students, school leaders*, Bancyfelin: crown house publishing

Llywodraeth Cymru 'Fy Ysgol Leol' (2019). Ar gael ar:
http://mylocalschool.gov.wales/?_ga=2.10180085.1157931769.1571578267-798831679.1567358551 (Darllenwyd: 9 Hydref 2019).

Goldman, J. & Grimbeek, D., (2015) Pre-service primary school teachers' self-reflective competencies in their own teaching. *European Journal of Psychology of Education*, 30(2), pp.189–207

Hattie (2012) *Visible learning for teachers*, Oxon: Routledge

Howard, Colin, Maddie Burton, Denisse Levermore, and Rachel Barrell. *Children's Mental Health & Emotional Well-being in Primary Schools*. 2017. Print.

Jackson, G (2019) 'what is reflective practice' Ar gael ar:
<https://impact.chartered.college/article/what-is-reflective-practice/>

(Darllenwyd :18 Hydref 19)

Joshi, K.R, (2018) Critical Incidents for Teachers' Professional Development, *Journal of NELTA Surkhet*, vol. 5, pg 82-88

Kelly, P (2010) 'organising you classroom for learning' in Arthur, J a Cremin, T (gol) *Learning to teach in the primary school*, Oxon: Routledge

Kumar, R. (2014) *Research Methodology : A Step-by-step Guide for Beginners*. (4th ed). Los Angeles, SAGE

Lawrence, D (2006) Enhancing self-esteem in the classroom (3rd Edition) London, Sage

Llywodraeth Cymru (2016) inclusion and pupil support guidance for schools and local authorities ar gael ar: <https://gov.wales/inclusion-and-pupil-support-guidance-schools-and-local-authorities> (Darllenwyd: 10 Hydref 19)

Llywodraeth Cymru (2019) 'Safonau Proffesiynol' ar gael ar: <https://hwb.gov.wales/datblygiad-proffesiynol/safonau-proffesiynol>

(Darllenwyd: 19 Hydref 19)

Muijs, D and Reynolds, D (2006) Effective Teaching, London, Sage

Pollard, A et al (2008) Reflective teaching, (3ydd argraffiad) London: Continuum

Potter, C., (2015). Leadership development: an applied comparison of Gibbs' Reflective Cycle and Scharmer's Theory U. *Industrial and Commercial Training*, **47**(6), pp. 336-342.

Punch, K.F (2005) Introduction to social research: Quantitative and Qualitative approaches (2nd Edition) London, Sage

Smidt, S (2009) Introducing Vygotsky, Oxon, Routledge

Smidt, S (2013) The developing child in the 21st Century, Oxon, Routledge

Tripp, D. (2012) Critical Incidents in Teaching: Developing Professional Judgement. London: Routledge.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (1994) '**The Salamanca Statement and Framework For Action On Special Needs Education**' ar gael ar: http://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PDF (Darllenwyd: 11 Hydref 19)

Wray, D (2010) 'looking at learning' in Arthur, J a Cremin, T (gol) *Learning to teach in the primary school*, Oxon: Routledge

Atodiadau

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Addysg a'r Dyniaethau
Education and Humanities

NODIADAU ARSYLWI / MAES

(Cwestiynau wedi eu haddasu o Fletcher Wood (2016))

Dyddiad: 2/10/19
Manylion y wers: : Arsywlais ar wers cyfrifiaduron/thema. Roedd yna 25 disgybl yn y dosbarth, ac yn gallu cymysg. Roedd yna'r athrawes a chynorthwywraig bresennol. Dechreuodd y wers gan yr athrawes yn esbonio'r nod ar lafar ac yna ysgrifennu ar y bwrdd gwyn, tra bod y plant i gyd yn eistedd ar y mat tu blaen iddi hi. Yna roedd trafodaeth fer am y thema, sef archarwyr. Aeth hi ati i fodelu ar y bwrdd rhyngweithio, sut i fewngofnodi i HWB a sut i ddod o hyd i j2e. Aeth y plant i eistedd o flaen cyfrifiadur yr un a dilyn y cyfarwyddiadau. Roedd angen bach o help ar sawl plentyn i wneud hwn yn gywir. Pan lwyddon nhw, eisteddon nhw nôl ar y mat yn barod am y cyfarwyddiadau nesaf. Modelodd yr athrawes y dasg ar y bwrdd rhyngweithio gan fynd trwyddo pob cam yn araf. Roedd yr amgylchedd dysgu yn dda, mae gan yr ysgol ystafell cyfrifiaduron mae pob dosbarth yn cael ei amserlenni i ddefnyddio ac mae arddangosfeydd i atgoffa'r plant am sut i ddefnyddio gwahanol bethau.
Diwylliant ar lawr dosbarth (Ydy'r myfyrwyr yn canolbwyntio ar ddysgu?) Roedd rhan fwyaf o'r plant yn canolbwyntio ar ei waith ond roedd ambell un ddim yn deall sut i wneud pethau yn gywir ac yn gofyn yn help yn aml.
Amcanion (Oes pwrpas clir i'r wers? Sut mae gweithgareddau'r wers yn hyrwyddo'r pwrpas hwnnw?) Sut mae gweithgareddau'r wers yn hyrwyddo'r pwrpas hwnnw?) Roedd pwrpas clir i'r wers roedd pawb yn gwneud yr yn dasg ar yr un pryd.
Cyfarwyddyd (Ydy'r myfyrwyr yn glir am beth maen nhw'n ei wneud a sut i'w wneud yn dda?) Dangosodd yr athrawes y dasg ar y bwrdd rhyngweithio i fodelu sut i'w wneud y dasg yn dda, ac esbonio bod angen fod yn araf i sicrhau hyn.
Mynediad a her (Ydy pob myfyriwr yn gallu dilyn y wers? A gaiff pob myfyriwr ei herio?) Roedd rhan fwyaf yn gallu dilyn y wers yn iawn ond roedd angen fwy o amser ar y gweddill a falle wedi cael ei herio gormod achos hynny, roedd yna lawer o gamau i ddilyn.
Asesu (Sut mae'r athro yn asesu dealltwriaeth myfyrwyr cyn, yn ystod ac ar ôl y wers? Sut y defnyddir hyn wrth addysgu?) Sut y defnyddir hyn wrth addysgu?) Roedd yr athrawes yn asesu'r plant gan fynd o amgylch y dosbarth i weld nhw'n gweithio. Hefyd ar ddiwedd y wers, eisteddodd y plant ar y mat i drafod beth roedden nhw wedi neud a chyfeirio nôl at nod y wers.
Manylebau / Achosion Beirniadol (Oes adegau ac enghreifftiau trawiadol y byddai'n ddefnyddiol eu trafod?) Doedd dim pob disgybl wedi cofio pob cam yn gywir ac angen llawer o gymorth. Roedd un ferch yn gofyn am help drwy'r amser ond ar ôl i'r cynorthwydd dweud i aros am funud oherwydd roedd hi'n helpu plentyn arall fe wnaeth y ferch parhau gyda'r dasg heb help.

Model Beirniad Wedi Adfyfyrio (BWA) *Assisted Reflective Conclusions (ARC) Model*

Dyddiad/Date: 2.10.19

Digwyddiad critigo I (Ffocws)/Critical incident (focus): merch yn gofyn am help drwy'r amser

Profiad/ Experience	
Teimladau/ Feelings Beth yw eich teimladau ynghylch y profiad? "What are your feelings regarding the experience?"	Mwynheuais i y brofiad o arsylwi'r wers hyn yn yr ystafell cyfrifiaduron. Roedd yr amgylchedd dysgu yn dda, gyda arddangosfeydd yn dangos symbololau bysellfwrdd i helpu'r plant os oedd angen, roedd yna bwrdd gwyn hefyd ble byddai'r athrawes yn ysgrifennu nodiau ar gyfer y wers.
Cofio a Deall/ Remember and Understand Allwch chi restru'r agweddau ar y profiad dysgu a aeth yn dda? "Can you list the aspects of the learning experience that went well?" Pa elfennau o'r profiad dysgu oedd yn siomedig? "What were the elements of the learning experience that were disappointing?"	Roedd pawb gyda cyrfidaur yr un felly roedd paw bar dasg yr un pryd. Dangosodd yr athrawes pob cam i'r plant ar y mat felly, roedd pawb yn gallu canolbwyntio. Doedd dim pob disgybl wedi cofio pob cam yn gywir ac angen llawer o gymorth i gwblhau y dasg. Roedd un merch yn gofyn am help drwy'r amser ond ar ol i'r cynorthwydd dweud i aros am funud un tro oherwydd roedd hi'n helpu plentyn arall, fe wnaeth y merch cario ymalen gyda'r dasg heb help.
Gwerthuso a dadansoddi/ Evaluate and analyse Beth fyddwch chi'n cadw'r un fath i sicrhau dysgu ac addysgu effeithiol yn y dyfodol? "What will you keep the same to ensure effective teaching and learning in the future?" Beth oedd achos yr elfen siomedig bwysigaf? "What was the cause of the most important disappointing element?"	Effallai bob y merch angen sylw yr oedolyn neu ddifyg hyder? Effallai pob ganddi ddim cyrfifiadur adref ac angen fwy o ymarfer neu amser i neud y camau yn arafach?
Casgliadau a chamau gweithredu/ Conclusions and actions Beth yw eich atebion posibl i'r materion siomedig a nodwyd? "What are your possible solutions to the disappointing issues identified?" Beth ydych yn mynd i'w wneud nesaf? "What will you do next?"	Effallai cael plant i eisiau gyda plentyn sydd yn hyderus ac yn deall i rhoi cymorth i nhw. <i>"Group tasks are most effective when children need to share their knowledge skills and understandings to a common end through some form of problem-solving or open-ended task" (Kelly, 2010, t123)</i>
Y profiad newydd / Transformed experience	

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Addysg a'r Dyniaethau
Education and Humanities

NODIADAU ARSYLWI / MAES

(Cwestiynau wedi eu haddasu o Fletcher Wood (2016))

Dyddiad: 2.10.19
Manylion y wers: Arsylwais ar wers Thema/Hanes Blwyddyn 2 . Roedd yna 27 disgybl. Roedd yna'r athrawes a chynorthwydd bresennol. Dechreuodd y wers gan esboniad a trafoedath am yr archarwr y pentref. Fe gafodd yr ysgol ei henwi ar ei ol. Cyflwynodd yr athrawes y person ar y bwrdd rhyngweithiol a drafodwyd am pumtheg muned gan drafod beth oedd y plant yn gwybod yn barod am ei bywyd a hefyd gwybodath newydd. Denyddwyd y dull dwylo i fyny os oedd y plant gyda rhywbeth i ddweud. Esboniwyd y dasg i'r plant i gyd sef llinell amser am bywyd yr archarwr gan tunnu lluniau yn y trefn cywir. Aeth y plant i eistedd yn ei grwpiau gallu, roedd un grŵp yn eistedd ar fwrdd heb gymorth, un gyda chynorthwydd, un gyda'r athrawes ac un yn yr ardal rôl- ddim yn gysylltiedig â'r dasg.
Diwylliant ar lawr dosbarth (Ydy'r myfyrwyr yn canolbwyntio ar ddysgu?) Roedd bron pob un yn canolbwyntio ar ddysgu ar ôl gofyn sut i osod y llinell amser yn iawn. Roedd y cynorthwydd wedi creu llinellau yn ei llyfrau cyn i'r wers gychwyn.
Amcanion (Oes pwrpas clir i'r wers? Sut mae gweithgareddau'r wers yn hyrwyddo'r pwrpas hwnnw?) Roedd pwrpas clir i'r wers sef creu llinell amser o fywyd yr archarwr lleol.
Cyfarwyddyd (Ydy'r myfyrwyr yn glir am beth maen nhw'n ei wneud a sut i'w wneud yn dda?) Dywedodd yr athrawes beth oedd y meini prawf ar lafar cyn cychwyn y dasg.
Mynediad a her (Ydy pob myfyriwr yn gallu dilyn y wers? A gaiff pob myfyriwr ei herio?) Roedd pob disgybl yn cael ei herio, roedd y dasg ei hunan ddim wedi cael ei gwahaniaethau ond roedd y cymorth oedd y plant yn cael wedi. Os oedd y grŵp galluog wedi gorffen roeddwn yn gallu ysgrifennu brawddegau i fynd gyda phob llun i esbonio'n bellach.
Asesu Sut mae'r athro yn asesu dealltwriaeth myfyrwyr cyn, yn ystod ac ar ôl y wers? Sut y defnyddir hyn wrth addysgu? Asesir plant gan holi cwestiynau ar ddechrau'r wers a hefyd fe gerddodd yr athrawes o gwmpas y dosbarth i asesu sut oedd y plant yn gwneud, ac yn gwneud y dasg yn gywir.
Manylebau / Achosion Beirniadol Oes adegau ac enghreifftiau trawiadol y byddai'n ddefnyddiol eu trafod? Roedd un plentyn ddim yn cwblhau'r dasg, athrawes wedi esbonio sawl gwaith i ysgrifennu'r nod y wers a'r dyddiad yn ei llyfr wrth gopio o'r bwrdd gwyn. Ysgrifennodd y ferch y geiriau yn anghywir sawl gwaith cyn iddo'r athrawes symud hi i eistedd ar ei phwys hi. Roedd angen i'r athrawes helpu'r ferch ysgrifennu pob gair yn ei thro can atgoffa hi am fwlch bys rhwng pob gair ayyb

Model Beirniad Wedi Adfyfyrio (BWA) *Assisted Reflective Conclusions (ARC) Model*

Dyddiad/Date: 2.10.19

Digwyddiad critigol (Ffocws)/Critical incident (focus): Merch fach ddim yn gallu neud y dasg

Profiad/ Experience	
Teimladau/ Feelings Beth yw eich teimladau ynghylch y profiad? "What are your feelings regarding the experience?"	Teimlais yn drist i ddechrau pan roedd y ferch ddim yn gallu ysgrifennu o'r bwrdd ond roeddwn yn hapus fod yr athrawes wedi gadael hi i geisio neud e'n annibynnol. Ar ôl ychydig o amser a dal ddim yn gallu fe helpodd yr athrawes gan eistedd ar ei phwys hi a mynd a hi trwy bob gair.
Cofio a Deall/ Remember and Understand Allwch chi restru'r agweddau ar y profiad dysgu a aeth yn dda? "Can you list the aspects of the learning experience that went well?" Pa elfennau o'r profiad dysgu oedd yn siomedig? "What were the elements of the learning experience that were disappointing?"	Roedd pob disgybl arall yn deall y dasg ac yn gallu neud gyda ddim cymorth o gwbl neu gydag ychydig ond am y ferch hon.
Gwerthuso a dadansoddi/ Evaluate and analyse Beth fyddwch chi'n codw'r un fath i sicrhau dysgu ac addysgu effeithiol yn y dyfodol? "What will you keep the same to ensure effective teaching and learning in the future?" Beth oedd achos yr elfen siomedig bwysigaf? "What was the cause of the most important disappointing element?"	Efallai bod hi'n cael trafferth gweld yr ysgrifen ar y bwrdd gwyn er mwyn gopïo'n gywir.
Casgliadau a chamau gweithredu/ Conclusions and actions Beth yw eich atebion posibl i'r materion siomedig a nodwyd? "What are your possible solutions to the disappointing issues identified?" Beth ydych yn mynd i'w wneud nesaf? "What will you do next?"	Gall yr athrawes ysgrifennu yn fwy neu ysgrifennu ar fwrdd gwyn bach a rhoi e o flaen y ferch i gael copïo
Y profiad newydd / Transformed experience	

Yr Athrofa
Addysg a'r Dyniaethau
Education and Humanities

NODIADAU ARSYLWI / MAES

(Cwestiynau wedi eu haddasu o Fletcher Wood (2016))

Dyddiad:25/9/19
Manylion y wers: Arsylwais ar wers thema Blwyddyn 4. Roedd yna 28 disgybl yn y dosbarth, ac yn gallu cymysg. Roedd yna'r athrawes a chynorthwywraig bresennol. Roedden nhw'n edrych ar organau'r corff. Dechreuodd y wers gyda thrafodaeth o 5 munud am beth maen nhw yn cofio o wers ddiwethaf cyn symud ymlaen i'r gweithgareddau. Roedd 3 gweithgaredd gwahanol i wneud ag organau'r corff. Dau grŵp o blant yn ysgrifennu brawddegau yn ei llyfrau dan arweinydd yr athrawes dosbarth. Ysgrifennodd yr athrawes y ffaith ar y bwrdd gwyn. Grŵp bach o blant ar ipads yr un yn chwilio am ffeithiau diddorol, a dau grŵp arall yn torri a gludo'r organau yn y lle cywir ar y corff a labeli.
Diwylliant ar lawr dosbarth (Ydy'r myfyrwyr yn canolbwyntio ar ddysgu?) Roedd pob disgybl wrth ei waith yn dawel ac yn hapus. Roedd naws y dosbarth yn un positif, plant yn helpu ei gilydd pan oedd angen.
Amcanion (Oes pwrpas clir i'r wers? Sut mae gweithgareddau'r wers yn hyrwyddo'r pwrpas hwnnw?) Roedd y pwrpas y wers yn glir i bob disgybl. Roedd y gweithgareddau wedi ei gwahaniaethu fesul gallu'r plant.
Cyfarwyddyd (Ydy'r myfyrwyr yn glir am beth maen nhw'n ei wneud a sut i'w wneud yn dda?) Roedd yr athrawes wedi esbonio'r dasg yn glir i bob disgybl cyn dechrau gan drafod pob gweithgaredd yn ei dro a dweud pa grŵp oedd yn gwneud pa weithgaredd. Dosbarthodd y cynorthwydd yr adnoddau i'r grwpiau cyn mynd i eistedd gyda'r grŵp oedd ar yr ipads. Gofynnodd yr athrawes oes oedd pawb yn glir ar y dasg oedd o'i flaen nhw cyn dechrau gyda'i grŵp ffocws.
Mynediad a her (Ydy pob myfyriwr yn gallu dilyn y wers? A gaiff pob myfyriwr ei herio?) Roedd pob disgybl yn dilyn y wers gyda rhan fwyaf yn cyfrannu at y drafodaeth ar ddechrau ac ar ddiwedd y wers. Fe gaiff pob disgybl ei herio gan fod y gwaith wedi cael ei gwahaniaethu i'r gallu'r grŵp. Roedd yna adnoddau ychwanegol i helpu'r grwpiau oedd yn torri a gludo, sef enghraifft o beth dylai edrych fel ar ôl orffen a hefyd disgrifiadau'r organau i helpu gyda'r labeli. Heriodd y cynorthwydd y grŵp ar yr ipads gan ofyn cwestiynau am y ffeithiau roedden yn ymchwilio.
Asesu (Sut mae'r athro yn asesu dealltwriaeth myfyrwyr cyn, yn ystod ac ar ôl y wers? Sut y defnyddir hyn wrth addysgu?) Cychwynnodd y wers gan asesu beth roedden yn cofio o'r wers flaenorol trwy ddefnyddio cwestiynau agored a caeedig. Yn ystod y wers roedd yr athrawes yn mynd o amgylch y dosbarth i sicrhau bod pob disgybl yn deall neu angen cymorth. Ar ddiwedd y wers cafodd y dosbarth trafodaeth arall i rannu'r hyn roeddwn wedi dysgu o fewn ei grwpiau.
Manylebau / Achosion Beirniadol (Oes adegau ac enghreifftiau trawiadol y byddai'n ddefnyddiol eu trafod?) Bwrdd o blant yn dawel iawn yn ystod y wers, ddim yn cyfrannu at y trafodaethau dosbarth, ddim yn cyfathrebu gyda ni (Myfyrwyr) dim ond yn ateb cwestiynau gan ysgwyd pen neu nodio. Ond yn cyfathrebu gyda'i gilydd ar y bwrdd yn ystod y dasg.

Model Beirniad Wedi Adfyfyrio (BWA) *Assisted Reflective Conclusions (ARC) Model*

Dyddiad/Date: 25/9/19

Digwyddiad critigol (Ffocws)/Critical incident (focus): Grwp o blant ddim yn cyfrannu

Profiad/ Experience	
Teimladau/ Feelings Beth yw eich teimladau ynghylch y profiad? "What are your feelings regarding the experience?"	Cefais brofiad hyfryd. Mwynheais i yn y wers oherwydd roedd y disgyblion i gyd wrth ei waith yn hapus. Roedd yr amgylchedd dysgu yn eang ac yn hybu'r addysg disgyblion.
Cofio a Deall/ Remember and Understand Allwch chi restru'r agweddau ar y profiad dysgu a aeth yn dda? "Can you list the aspects of the learning experience that went well?" Pa elfennau o'r profiad dysgu oedd yn siomedig? "What were the elements of the learning experience that were disappointing?"	Roedd y plant i gyd yn deall y dasg oedd ganddynt ac yn mwynhau cysylltu â'u cyrff neu eu profiadau eu hunain. Er enghraifft, cyfrif eu dannedd a chymharu â phlant eraill, rhannu straeon sydd ganddyn nhw am y pwnc ac yn cael hwyl yn chwilio am ffeithiau diddorol am sut mae'r organau yn gweithio. Sylwais fod 'na fwrdd o blant yn dawel iawn yn ystod y wers, ddim yn cyfrannu at y trafodaethau dosbarth, ddim yn cyfathrebu gyda ni (Myfyrwyr) dim ond yn ateb gan ysgwyd pen neu nodio pan ofynnais gwestiwn i unigolyn. Ond yn cyfathrebu gyda'i gilydd ar y bwrdd yn ystod y dasg.
Gwerthuso a dadansoddi/ Evaluate and analyse Beth fyddwch chi'n cadw'r un fath i sicrhau dysgu ac addysgu effeithiol yn y dyfodol? "What will you keep the same to ensure effective teaching and learning in the future?" Beth oedd achos yr elfen siomedig bwysicaf? "What was the cause of the most important disappointing element?"	efallai mai diffyg hyder yw'r broblem ac efallai hunan-barch. Felly mae angen codi eu hunan-barch a hyder er mwyn iddyn nhw gyfrannu at y trafodaethau dosbarth a hefyd eu datblygiad personol ac addysgol "children with low self-esteem tend not to feel worthy and can lack motivation to achieve" (Howard, et al. 2017, t 66).
Casgliadau a chamau gweithredu/ Conclusions	Mae Muji a Reynolds (2005, t 146) yn nodi'r pwysigrwydd o greu amgylchedd cefnogol i blant ond sydd â ffiniau clir. Hynny yw, awyrgylch

Yr Athrofa
Addysg a'r Dyniaethau
Education and Humanities

<i>and actions Beth yw eich atebion posibl i'r materion siomedig a nodwyd? "What are your possible solutions to the disappointing issues identified?" Beth ydych yn mynd i'w wneud nesaf? "What will you do next?"</i>	bositif lle mae'r plentyn yn teimlo'n gyffyrddus i rannu syniadau heb ofni bod nhw'n anghywir. Ffordd dda i ddechrau perthynas dda rhyngddyn nhw gosod rheolau dosbarth ar y cyd. Bydd hyn yn adeiladu'r berthynas rhwng y disgyblion a'r athro wrth iddynt weithio gyda'i gilydd yn hytrach na'r athro yn arddweud.
Y profiad newydd / Transformed experience	

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Addysg a'r Dyniaethau
Education and Humanities

NODIADAU ARSYLWI / MAES

(Cwestiynau wedi eu haddasu o Fletcher Wood (2016))

Dyddiad: 26/9/19
Manylion y wers: Arsylwais ar wers ymarfer corff Blwyddyn 1 ar ôl Gwasanaeth bore. Roedd yna 25 disgybl ond roedd un methu cymryd rhan oherwydd mae wedi torri ei fraich. Roedd yna'r athrawes a chynorthwywraig bresennol. Ar ôl sesiwn bach i gynhesu'r cyrff, fe wahanodd yr athrawes y disgyblion mewn i dri grŵp. Dechreuodd grŵp 1 mynd o amgylch y cwrs rhwystr gosododd yr athrawes. Parodd y wers tua 40 munud.
Diwylliant ar lawr dosbarth (Ydy'r myfyrwyr yn canolbwyntio ar ddysgu?) Roedd rhan fwyaf o'r disgyblion yn dilyn y wers ond roedd dau fachgen ddim yn gwrandao ar bob rheol. Atgoffodd yr athro nhw o'r rheolau dair gwaith, ond ni wnaethant wrando felly gofynnodd iddynt eistedd wrth yr ochr, a gwnaethant hynny. Fodd bynnag, fe wnaethant ddal ati i chwarae o gwmpas, cicio ei gilydd yn chwarae a gorwedd ar y llawr.
Amcanion (Oes pwrpas clir i'r wers? Sut mae gweithgareddau'r wers yn hyrwyddo'r pwrpas hwnnw?) Roedd pwrpas clir i'r wers, sef teithio o amgylch y cwrs antur yn ddiogel ond yn eu ffordd dymunwn, gan wyro eu sgiliau echddygol. Gosododd yr athro'r cwrs allan yna penderfynodd y plant y ffordd orau i fynd i'r afael â phob rhwystr yn ddiogel ac yn llwyddiannus.
Cyfarwyddyd (Ydy'r myfyrwyr yn glir am beth maen nhw'n ei wneud a sut i'w wneud yn dda?) Roedd pob plentyn yn gwybod beth oedd yn rhaid iddyn nhw ei wneud a sut i'w wneud yn dda. Cymerodd pob plentyn eu tro i fynd o amgylch y cwrs. Sicrhodd eu bod i gyd yn deall ond yn gofyn iddynt yn eu cyfarwydd a oeddent yn deall cyn i'r plentyn cyntaf ddechrau.
Mynediad a her (Ydy pob myfyriwr yn gallu dilyn y wers? A gaiff pob myfyriwr ei herio?) Gwylodd y plant i gilydd yn cwblhau'r dasg fesul un felly dilynwyd rhan fwyaf o'r plant y wers yn dda. Gan ei fod yn ddosbarth gallu cymysg a dim ond un cwrs oedd yna dwi ddim yn meddwl bod pob plentyn wedi'i herio digon felly colli diddordeb wrth iddyn nhw aros am eu tro.
Asesu Sut mae'r athro yn asesu dealltwriaeth myfyrwyr cyn, yn ystod ac ar ôl y wers? Sut y defnyddir hyn wrth addysgu? Gofynnodd yr athro plentyn arddangos y cwrs i'r plant eraill ei wyllo, yna sicrhau bod pawb yn deall trwy ofyn iddynt a wnaethant, ac atebodd pob un ohonynt ag ie. Yna fe wnaeth hi asesu pob plentyn wrth iddyn nhw gymryd eu tro i gwblhau'r cwrs.
Manylebau / Achosion Beirniadol Oes adegau ac enghreifftiau trawiadol y byddai'n ddefnyddiol eu trafod? Bechgyn ddim yn gwrandao.

Model Beirniad Wedi Adfyfyrio (BWA) *Assisted Reflective Conclusions (ARC) Model*

Dyddiad/Date: 26.9.19

Digwyddiad critigol (Ffocws)/Critical incident (focus): disgyblion ddim yn gwrando

Profiad/ Experience	
Teimladau/ <i>Feelings</i> Beth yw eich teimladau ynghylch y profiad? "What are your feelings regarding the experience?"	Arsylwyd ymddygiad siomedig pan roedd dau fachgen ddim yn gwrando ar yr athrawes.
Cofio a Deall/ <i>Remember and Understand</i> Allwch chi restru'r agweddau ar y profiad dysgu a aeth yn dda? "Can you list the aspects of the learning experience that went well?" Pa elfennau o'r profiad dysgu oedd yn siomedig? "What were the elements of the learning experience that were disappointing?"	Pan roeddwn yn arsylwi gwers ymarfer corff blwyddyn 1, roedd pob disgybl yn gwrando ond mae dau fachgen. Atgoffodd yr athro nhw o'r rheolau dair gwaith, ond ni wnaethant wrando felly gofynnodd iddynt eistedd wrth yr ochr, a gwnaethant hynny. Fodd bynnag, fe wnaethant ddal ati i chwarae o gwmpas, cicio ei gilydd yn chwarae a gorwedd ar y llawr.
Gwerthuso a dadansoddi/ <i>Evaluate and analyse</i> Beth fyddwch chi'n cadw'r un fath i sicrhau dysgu ac addysgu effeithiol yn y dyfodol? "What will you keep the same to ensure effective teaching and learning in the future?" Beth oedd achos yr elfen siomedig bwysigaf? "What was the cause of the most important disappointing element?"	Mae yna lawer o resymau pam nad yw plant yn ddeniadol yn y wers. Efallai na fyddant yn cael eu herio'n ddigonol felly maent yn diflasu. Gyferbyn â hyn, efallai y bydd y dasg yn rhy heriol, ond yn yr achos hwn credaf nad oedd yn ddigon heriol. Y rheswm arall allai fod cyflymder y wers yn rhy araf felly roedd y plant yn diflasu wrth aros. Ond hyd yn oed ar ôl i'r athro eu tynnu o'r wers a gwneud iddyn nhw eistedd wrth yr ochr nid oedd yn ymddangos bod ots ganddyn nhw a pharhau i chwarae o gwmpas gyda'i gilydd lle gofynnwyd iddyn nhw eistedd. Pam? Efallai nad oeddent yn deall yn iawn yr hyn a wnaethant yn anghywir oherwydd na chafodd ei egluro iddynt yn llawn. "make sure you are clear about your expectations and convey them to your pupils" (Arthur and Cremin, 2010, pg134) Fisher (2013 pg 170) "those with who are already having feelings of alienation because they do not fit with the setting's expectations- know where the lines are drawn, but deliberately cross them." Gall fod gan un o'r rhain anghenion addysgol arbennig heb eu diagnosis ac ni all ei reoli. (ADHD) Efallai eu bod e dal yn setlo - dosbarth, athro a threfn Newydd. Ydy pwysau cyfoedion yn gallu ymyrryd ar ymddygiad?
Casgliadau a chamau gweithredu/ <i>Conclusions and actions</i> Beth yw eich atebion posibl i'r materion siomedig a nodwyd? "What are your possible solutions to the disappointing issues identified?" Beth ydych yn mynd i'w wneud nesaf? "What will you do next?"	Er mwyn osgoi'r sefyllfa hon y tro nesaf, gallai'r athrawes cyflymu'r wers a chael mwy o weithgareddau i'r plant eu gwneud. Rhannu'r plant mewn i grwpiau ac yna cael un grŵp ar dasg wahanol ac yna eu cylchdroi ar ôl amser penodol. Bydd hwn yn sicrhau bod pob un yn chwarae mwy o ran yn y wers a ddim yn aros yn rhy hir i gymryd rhan. Os nad yw plentyn yn dilyn y rheolau fel y dylai, mae angen gwireddu nhw a gallai'r athro osod tasg neu her iddynt dynnu eu sylw oddi wrth yr ymddygiad negyddol a chanolbwyntio ar y dasg.
Y profiad newydd / Transformed experience	

Sheffield, U. (2019). *Reflective Practice - University Study - Study Skills - 301 - SSiD - The University of Sheffield*. [online] Sheffield.ac.uk. Available at: <https://www.sheffield.ac.uk/ssid/301/study-skills/university-study/reflective-practice> (Darllenwyd 19 Hydref 2019)

